

ACİL HEMŞİRELİĞİ EMERGENCY NURSING

Uz. Hmş. Serap ÇELİK

ÖZ

Bu çalışmada dünyada ve ülkemizdeki acil hemşireliğinin kısa tarihçesi özetlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Acil, Hemşire

ABSTRACT

In this study, a brief history of emergency nursing in the world and in our country is summarized.

Key words: Emergency, Nursing

Acil hemşireliği, profesyonel hemşirelik alanında, uzun süreli sakatlık veya ölümden kaçınmak için derhal tıbbi müdahale gerektiren hastaların bakımına odaklanan bir uzmanlık alanıdır. Aslında, acil servis hastalarının sadece küçük bir yüzdesi inme, kalp krizi veya büyük travma gibi acil durumlara sahiptir. Acil hemşireleri ayrıca akut alkol ve / veya ilaç zehirlenmesi, psikiyatrik ve davranış problemleri olan hastalara da bakım vermektedir. Acil hemşireleri, acil bakım merkezlerinde, spor sahalarında ve tıbbi nakliye uçaklarında ve kara ambulanslarında da çalışabilmelerine rağmen, en sık hastane acil servislerinde istihdam edilmektedir.¹

Günümüzde Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Avustralya gibi ülkelerde hem akademik hem hizmet olarak ileri düzeyde bir uzmanlık alanı olarak nitelenen Acil hemşireliğinin tarihi 1800'lü yıllarda hastanelerin daha popüler hale gelmesiyle birlikte acil bakım hizmetlerindeki büyüme ile başladı. Acil

servisin ilk gelişimine başlangıçta "İlk Yardım Odası" adı verildi. Başlangıçta, hemşireler sadece yaralar sardı, göz merhemleri uyguladı, küçük yanıkları merhem ve bandajlarla tedavi ettiler ve soğuk algınlığı ve boğaz ağrısı gibi küçük hastalıkları olan hastaların bakım sürecine katıldılar. Giderek acil hasta sayısının artması ve triaj kavramının gelişmesiyle acil hemşireleri acil hasta triajında da aktif rol almaya başladılar.¹

Ülkemizde 1993 yılında başlayan Acil Tıp Uzmanlığı süreci sonrası Acil Tıp Teknikerliği ve Teknisyenliğinin hem hastane öncesi hem hastane sürecinde daha etkin hale gelmesiyle birlikte hastane Acil Servis Hemşireliği kavramı tartışılmaya başlanmış, işe yeni başlayan tecrübesiz hemşirelerin ilk iş deneyimlerini kazandığı ve sonrasında diğer servislere alındığı bir alandan daha ziyade bu alanda özel eğitim almış ve acil serviste devamlı çalışmayı isteyen gönüllü hemşirelerin tercih ettiği bir uzmanlık alanı olması gerektiği 2000'li yılların başında kabul edilmiş oldu.

T.C Sağlık Bakanlığı'na bağlı yataklı tedavi kurumlarının acil bakım ünitelerinde çalışan hemşire, sağlık memuru ve hemşirelik yetkisi almış ebelere yönelik 21 Aralık 2005 tarihinde yayınlanan Acil Bakım Hemşireliği Eğitim Programı Uygulama Yönergesi kapsamında alınan kararla, acil servis çalışanı ya da çalışacak hemşirelerin 3 haftası teorik, 2 haftası ise acil serviste uygulamalı eğitim şeklinde 5 haftalık eğitime katılması planlandı. Acil Bakım

Hemşireliği Kursu, 26 Mayıs 2008 tarihi itibarı ile 8 ilde başladı (Şekil 1).²

Acil Bakım Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programı Standartları 04.02.2014 tarihli ve 28903 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliğine göre sertifikalı eğitim alanı olarak belirlenmiş 23.01.2016 tarihli ve 86 sayılı oluru ile kabul edildi.³ Bu programda eğitim süresi, konuları ve süreçleri standart hale getirildi.

Bir taraftan T.C Sağlık Bakanlığı düzeyinde Acil Bakım Hemşireliği eğitim programları ile standartları ve eğitimleri belirlenirken diğer taraftan acil serviste çalışan hemşireler tarafından Türkiye’de acil hemşireliğini geliştirmek ve desteklemek ve ülkedeki tüm acil hemşirelerini bir araya toplamak amacıyla 22 Mart 2010 tarihinde kurulan Acil Hemşireleri Derneği ile de eğitimler verilmeye başlandı (Şekil 1).⁴

Yine son yıllarda Acil Hemşireliği’nin yükselen değerini anlayan bazı üniversiteler akademik anlamada da Acil Hemşireliği’nin önünü açmak ve desteklemek amacıyla yüksek lisans programları açmaya başladılar.⁵⁻⁷

Acil servis hızlı karar verilmesi ve uygulanması gereken dinamik bir alandır. Kalabalık, sıkıntılı ve ağır hastalar, hasta yakınları, alan darlığı gibi pek çok faktör acil servis iş yükünü ve stres yükünü arttıran nedenlerden bir kaçıdır. Bu stresle ancak bilgili, ekip ruhuna inanan, iletişim becerisi yüksek ve acil serviste çalışmayı seven hemşireler başa çıkabilir. Bu nedenle acil serviste çalışacak hemşirelerin mutlaka en az sertifika düzeyinde, acil servis sorumlularının ise en az yüksek lisans düzeyinde eğitim almaları ideal olandır. Bu nedenle olabildiği kadar her iki alandaki eğitimlerin sayılarının arttırılması, acil

hemşireliğinin gelecekteki önünü daha da açacaktır. Daha ideali hemşirelik fakültelerinde bu uzmanlık alanının belirlenmesi ve eğitim sürecinin o yıllarda başlamasıdır.

Kaynaklar:

1. Acil hemşireliği. https://en.wikipedia.org/wiki/Emergency_nursing. Erişim. 18.04.2020
2. Doç. Dr Cem OKTAY. Acil Bakım Hemşireliği Kursu. <https://www.medimagazin.com.tr/authors/cem-oktay/tr-acil-bakim-hemsireligi-kursu-72-50-1663.html>. Erişim. 18.04.2020
3. Acil Bakım Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programı Standartları.Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. <https://www.saglikaktuel.com/haber/acil-bakim-hemsireligi-sertifikali-egitim-programi-standartlari-hakkinda-duyuru-50142.htm>. Erişim. 18.4.2020
4. Acil hemşireleri derneği. <https://ahemder.org.tr/>. Erişim 18.04.2020
5. Acil Hemşireliği. <https://yuklis.com/universiteler/izmir-katip-celebi-universitesi-yukseklisans-programlari/>. Erişim: 20.04.2020
6. Acil hemşireliği. <https://old.acibadem.edu.tr/saglik-bilimleri-enstitusu-acil-hemsireligi>. Erişim: 20.04.2020.
7. Acil Tıp Hemşireliği. <https://ubs.omu.edu.tr/ogrenci/ebp/organizasyon.aspx?kultur=tr-TR&Mod=2>. Erişim: 20.04.2020

Şekil 1: İzmir'deki 5.Acil Hemşireliği Kongresi eğitimlerinden bir kesit ve T.C. Sağlık Bakanlığı Acil Bakım Hemşireliği tanıtımları